

Sprawozdanie ze spotkania konsultacyjnego projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia zorganizowanego w dniu 21 stycznia 2022 r. w Przemyślu

W dniu 21 stycznia 2022 r. w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyślu odbyło się drugie spotkanie konsultacyjne projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027* (FEP 2021-2027).

Uczestnicy spotkania, którzy przybyli na spotkanie poznali główne obszary wsparcia oraz proponowany podział dostępnych środków finansowych, jakie zostały przyznane województwu na realizację Programu.

Celem spotkania (konsultacji społecznych projektu Programu) było zebranie opinii oraz uwag środowisk, partnerów społecznych i gospodarczych, pozwalających na dokonywanie ewentualnych zmian w zakresie wsparcia ujętego w projekcie dokumentu, a w konsekwencji określenie właściwego kierunku rozwoju regionu.

Spotkanie odbyło w formie hybrydowej. Osobiście w ww. spotkaniu wzięło udział 55 osób (wg list obecności), natomiast 65 osób uczestniczyło w nim za pośrednictwem platformy internetowej do wideokonferencji Zoom.

1. Otwarcie konferencji i powitanie uczestników

Spotkanie otworzyła Pani Aleksandra Gorzelak- Nieduży, która powitała uczestników i przedstawiła porządek spotkań konsultacyjnych. Na wstępie poinformowała, iż celem spotkania jest prezentacja założeń projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, przeprowadzenie debaty nt. przedmiotowego dokumentu i późniejsze uwzględnienie w nim możliwych do zaakceptowania wniosków, uwag, propozycji zgłoszonych w toku tych konsultacji.

Pan Władysław Ortyl, Marszałek Województwa Podkarpackiego, podkreślił, że konsultacje są niezwykle ważnym narzędziem, dzięki któremu Program regionalny będzie lepiej znany, rozumiany oraz łatwiej będzie z niego korzystać i sięgać po fundusze unijne. Wskazał, iż projekt programu regionalnego FEP 2021-2027 opiera się na *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030*, w której to zostały wyznaczone m.in. 4 obszary tematyczne oraz Obszary Strategicznej Interwencji. Prace nad programem regionalnym FEP 2021-2027 zostały rozpoczęte w marcu 2019 roku, kiedy to został powołany zespół koordynacyjny, w grudniu 2020 r. rozszerzono jego skład o przedstawicieli strony rządowej, samorządowej (w tym jednostek samorządu terytorialnego), partnerów społecznych i gospodarczych (w tym organizacji pozarządowych) oraz środowisk naukowych. 22 grudnia 2021 r. Zespół

podjął w drodze konsensusu stanowisko w sprawie pozytywnego zaopiniowania projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, natomiast w dniu 30 grudnia 2021 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął projekt programu i przekazał go do konsultacji społecznych. Pan Marszałek przypominał, iż konsultacje społeczne będą trwały do 4 lutego 2022 r. i do tego czasu można składać wnioski, uwagi, komentarze do programu FEP. Po konsultacjach będzie sporządzony raport, w którym będą przedstawione sposoby uwzględnienia uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji.

Następnie **Pan Piotr Pilch, Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego** zaznaczył, iż w obecnej perspektywie duże środki, które są większe niż w poprzednich perspektywach trzeba dobrze wydać. Istotne jest, aby te środki były wydatkowane równomiernie, żeby zachować zrównoważony rozwój.

W spotkaniu konsultacyjnym udział wziął również **Pan Jacek Szlachta, profesor z Kolegium Ekonomicznego ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie**, jako ekspert zewnętrzny świadczący wsparcie i usługi doradcze na potrzeby opracowania projektu programu. Przedstawił on aspekty dotyczące przygotowania programów regionalnych. Podkreślił w swoich wypowiedziach znaczenie jakości kadr z uwagi na konieczność posiadania przekrojowej wiedzy z wielu obszarów Funduszy Europejskich. Ponadto zaznaczył, iż wykwalifikowana kadra jest bardzo istotna ze względu na sprawność wydawania Funduszy Europejskich oraz osiągnięcia zamierzonych efektów.

W dalszej kolejności głos zabrał **Pan Wojciech Magnowski, Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym**, który omówił projekt programu regionalnego FEP 2021-2027 z dnia 30.12.2021 r. nadmienił, iż na stronie internetowej zamieszczony został projekt programu regionalnego FEP 2021-2027 wraz z formularzem uwag i zachęcił do zgłaszania wszelkich uwag, komentarzy i opinii.

2. „Konsultacje społeczne projektu programu regionalnego FEP 2021-2027 (projekt z dnia 30 grudnia 2020 r.)”- Wojciech Magnowski Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym UMWP

Prezentacja została przygotowana w oparciu o projekt programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 (wersja z dnia 30.12.2021 r.) i zawierała informacje na temat:

- podziału alokacji z polityki spójności na poziomie regionalnym;
- zasad koncentracji tematycznej środków w ramach FEP 2021-2027 (ring-fencing);
- projektu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021- 2027 z dnia 30 grudnia 2021 r. (, wstępna struktura dokumentu, priorytety, potencjalni beneficjenci).

Kwestie dotyczące priorytetów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego + przedstawił **Pan Andrzej Burnat, Kierownik Oddziału programowania w zakresie Europejskiego Funduszy Społecznego.**

Prezentacja jest dostępna na stronie:

https://www.rpo.podkarpackie.pl/images/dok/2022/pliki/KONSULTACJE_FEP_2021-2027_21.01.2022_Przemy%C5%9Bl.pdf.

3. Dyskusja z widowni i pytania z czatu.

W kontekście powyższego umożliwiono uczestnikom spotkania zadawanie pytań oraz kierowanie uwag i komentarzy w zakresie zaprezentowanych dokumentów, które przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Lp.	Osoba zgłaszająca	Uwagi	Odniesienie się do uwagi
1.	Teresa Pamuła , Poseł na Sejm	Prośba o zwrócenie uwagi na bardziej równomierne rozdzielanie środków UE pomiędzy małe samorządy gmin i powiatów. Należy do zapisów programu dodać również tereny podgórskie ponieważ one również wymagają, większego wsparcia m.in. na budowę wodociągów, czy kanalizacji.	Wsparcie zrównoważonego rozwoju przewidziano w Priorytecie 6 <i>Rozwój zrównoważony terytorialnie</i> oraz Priorytecie 8 <i>Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność</i> projekcie Programu FEP 2021-2027. W okresie programowania perspektywy 2021-2027 nowy instrument RLKS będzie finansowany ze środków EFS+. Zaplanowano, że interwencja z EFS+ zostanie skierowana do społeczności lokalnej poprzez Lokalne Grupy Działania (LGD), które mają możliwości skutecznego dotarcia do obywatela na terenach wiejskich. <i>Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030</i> wpisuje się m.in. w ideę zrównoważonego rozwoju i jest również przełożona na program regionalny FEP 2021-2027. Chcemy również wejść w obszar indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach cennych przyrodniczo, jako rozwinięcie pilotażu dotyczącego obszarów Natura 2000 na terenie Bieszczad i Błękitnego Sanu.
2.	Pytanie z czatu	Co z dofinansowaniem dla aglomeracji od 2 do 10 tysięcy RLM. W przedstawionym projekcie będą priorytetowo traktowane aglomeracje powyżej 10 tysięcy. Z czego będzie można uzyskać pieniądze na tzw. małe aglomeracje.	Dla Komisji Europejskiej najważniejsze są aglomeracje powyżej 10 tys. RLM. Jest natomiast najprawdopodobniej możliwy do przyjęcia, taki kompromisowy balans, który sprowadzać się najprawdopodobniej będzie do tego, że możliwe będzie wsparcie dla aglomeracji, które nie spełniają wymogów, dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, przy czym w naszym programie założenie jest takie, by w pierwszej kolejności wspierać aglomeracje od 10 do 15 tys. RLM. Zakładamy, że po zabezpieczeniu odpowiednich potrzeb aglomeracji w przedziale od 10 do 15 tys. RLM będziemy wspierać aglomeracje od 2 do 10 tys. RLM. Poza aglomeracjami, które są ustalone w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych są też, instalacje oczyszczania ścieków komunalnych, również sieciowe, które

			funkcjonują poza aglomeracjami. Te instalacje oczyszczania ścieków komunalnych będą wspierane ze środków Krajowego Planu Odbudowy. W tym Planie Odbudowy zostały zawarte odpowiednie środki na to, by takie aglomeracje, takie systemy oczyszczania ścieków komunalnych wspierać. W pozostałym zakresie będziemy chcieli wejść obszar indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach cennych przyrodniczo, jako rozwinięcie pilotażu dotyczącego obszarów Natura 2000 na terenie Bieszczad i Błękitnego Sanu. Będziemy chcieli wyjść poza te tereny na wszystkie obszary cenne przyrodniczo, które są objęte różnymi formami ochrony przyrody na terenie całego województwa i tam podjąć te działania zmierzające do zapewnienia właśnie tych indywidualnych sposobów oczyszczania ścieków komunalnych.
3.	Robert Godek , Departament Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego UMWP	Pytanie dotyczące możliwości realizacji przedsięwzięć w zakresie kultury, uwzględniające miasto Przemyśl i okolice, w kontekście dotychczasowych ustaleń co do interwencji w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego w projekcie programu.	Ze względu na ograniczoną alokację, interwencja w ramach Priorytetu 5 w działaniu dotyczącym infrastruktury kultury obejmować będzie wyłącznie zidentyfikowane z poziomu województwa, szczególnie ważne przedsięwzięcia dla infrastruktury kultury. Będą to projekty zainicjowane i realizowane przez Samorząd Województwa Podkarpackiego wraz z podmiotami wyszczególnionymi w opisie działania. Tym samym na chwilę obecną nie przewiduje się modyfikacji zapisów w projekcie programu FEP 2021-2027. Realizacja pozostałych projektów z zakresu infrastruktury kultury, przewidziana została w Priorytecie 6 Rozwój zrównoważony terytorialnie i wynikać będzie ze strategii terytorialnych/ponadlokalnych.
4.	Pytanie z czatu	Czy wiadomo już czy będzie możliwość dofinansowania w ramach jakiegokolwiek programu dla osób fizycznych do OZE.	Zakładamy, że nie będziemy przyjmować wniosków o dofinansowanie od konkretnych osób fizycznych. Natomiast, zakładamy, że instalacje odnawialnych źródeł energii będą trafiać do naszych mieszkań, mieszkańców naszego województwa, ale poprzez zakładany schemat projektów parasolowych. Zakładamy, że będziemy kontynuować schemat projektów parasolowych, w których gminy składają wnioski o dofinansowanie i w efekcie realizowanych przez gminy projekty, mieszkańcy naszego regionu uzyskują dofinansowanie na instalację odnawialnych źródeł energii. Będziemy również chcieli, by w ramach tych projektów dotyczących odnawialnych źródeł energii stosować również schematy dotyczące uwzględnienia magazynów energii. Mamy świadomość tego, co się dzieje na rynku dystrybucji energii elektrycznej.
5.	Wojciech Bobowski , przewodniczący Rady Powiatu Przemyskiego	1. Finansowania gospodarki wodno-ściekowej, a dokładnie chodzi o budowę instalacji wodnych, rzecznych. Gmina nie jest właścicielem wody ani terenów blisko wód tylko Wody Polskie. I teraz jak spowodować, żeby Wody Polskie przystąpiły do takiego programu i uwzględniły miejscowości Fredropol, Birczę, Dubiecko oraz Krzywczę w	1. Jeśli chodzi o oczyszczanie ścieków komunalnych, jesteśmy zobligowani do działania na bazie Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Będziemy mogli operować tylko i wyłącznie w obszarze infrastruktury oczyszczalni ścieków komunalnych na poziomie aglomeracji, które są ujęte w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Natomiast to, co jest poza aglomeracjami, które są zlokalizowane na terenach cennych przyrodniczo,

		<p>swoim programie, w ramach którego można by wykorzystać było Fundusze Europejskie. Natomiast jeżeli mówimy o aglomeracjach ściekowych, np. gmina Bircza, składa się z 24 sołectw, ma 256 kilometrów kwadratowych, budynki są rozproszone. Nie jest możliwe wybudowanie takiej kanalizacji, żeby była zbiorcza w jednym miejscu, tak jak w przypadku miejscowości Bircza, gdzie jest nowoczesna oczyszczalnia ścieków.</p> <p>2. Uwzględnienie ścieżek rowerowych w naszym regionie.</p>	<p>objętych ustawowymi formami ochrony przyrody, gdzie istnieją indywidualne potrzeby oczyszczania ścieków komunalnych zakładamy, że będzie zapewnione wsparcie w trybie bioróżnorodności. Chcemy finansować te przedsięwzięcia w ramach bioróżnorodności, wychodząc z założenia, że w ten sposób przeciwdziałamy zanieczyszczeniu i niszczeniu cennych przyrodniczo zasobów. Niekontrolowany wypływ ścieków niszczy przyrodę na obszarach objętych różnymi rodzajami, formami przyrody. Więc w ramach bioróżnorodności będziemy chcieli zapewnić możliwość realizacji takich projektów. Te projekty będą realizowane podobnie jak projekty parasolowe, które związane są z instalacjami w odnawialnych źródłach energii. Mamy w tym momencie pilotaż i pięć projektów jest na etapie realizacji. I pięć projektów jest zakontraktowanych. To są projekty głównie z gmin bieszczadzkich i z gmin, z gmin tutaj w okolicach, w okolicach pogórza dynowskiego.</p> <p>Wsparcie małej retencji jest uwzględnione oczywiście w projekcie programu Fundusze dla Podkarpacia, jest możliwość wspierania na poziomie regionalnym, projektów, które są realizowane przez podmioty inne niż podlegające nadzorowane przez administrację rządową, tzn. projekty Wód Polskich czy też Lasów Państwowych będą realizowane na poziomie krajowym, natomiast projekty lokalne czy realizowane przez np. jednostki samorządu terytorialnego będą mogły zostać wsparte przy pomocy programu regionalnego.</p> <p>Natomiast jeśli chodzi o realizację projektów związanych z budową, przebudową urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, które by zapobiegły suszy czy też powodzi, to też takie projekty będzie można realizować w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia. Natomiast te projekty obligatoryjnie będą musiały być uzgodnione z Ministrem Gospodarki Wodnej i Ministrem do Spraw Klimatu i Środowisku.</p> <p>2. Zakłada się, że możliwości realizacji ścieżek rowerowych będą różnorodne, ponieważ ścieżki rowerowe będą mogły być dofinansowane w zależności od tego jakemu celowi będą one służyć. Jeśli ścieżka rowerowa będzie ścieżką turystyczną, będzie jakimś szlakiem wyznaczonym po terenie danej gminy, by podziwiać atrakcje, by zwiedzić teren danej gminy, danego parku krajobrazowego, wtedy możliwość dofinansowania takiej ścieżki rowerowej znajdzie się w Priorytecie 6, gdzie mamy możliwość wsparcia projektów z zakresu turystyki lokalnej w ramach Zrównoważonego terytorialnie rozwoju. Jeśli daną ścieżkę rowerową będziemy postrzegać w powiązaniu z transportem publicznym, czy to miejskim, czy pozamiejskim i będziemy chcieli tą ścieżką pieszo-rowerową, rowerową dostarczyć potok mieszkańców do przystanku, bądź od przystanku rozprowadzić potoki pasażerów, którzy przyjechali takim czy innym autobusem do miejsca pracy, miejsca zamieszkania, szkoły, wtedy źródłem finansowania takich ścieżek</p>
--	--	---	---

			rowerowych będzie Priorytet 3 <i>Mobilność miejska</i> , bądź Priorytet 4 <i>Mobilność i łączność</i> , gdzie będziemy mieli możliwość wsparcia projektów z zakresu transportu pozamiejskiego. Jeśli będzie to ścieżka piesza, pieszo-rowerowa przy drodze wojewódzkiej, to będzie mogła być ona również dofinansowana jako towarzyszący element infrastruktury drogi wojewódzkiej wzdłuż realizowanej inwestycji.
6.	Andrzej Walc	<p>1. Jakiego rodzaju drogą będzie obwodnica dla Przemysła i połączenie z węzłem autostrady A-4 za Orłami– czy będzie to droga klasy szybkiego ruchu jak S19, czy będzie to po prostu zwykła droga główna. Ponadto pytanie jakiej klasy będzie droga z Przemysła do Ustrzyk Dolnych.</p> <p>2. Brak możliwości podłączenia światłowodu w wielu miejscowościach na podkarpaciu, czy nasze samorządy myślą jak rozwiązać ten problem w ramach programów unijnych.</p> <p>3. Czy są jakieś konkretne działania w głównych miastach na Podkarpaciu, dotyczące powstania np. parkingów Parkuj i jedź albo powstania biletów tzw. aglomeracyjnych.</p>	<p>1. Dostępność komunikacyjna jest bardzo istotną sprawą. Programy dotyczące obwodnic w ciągu dróg krajowych są finansowane z programów krajowych, nie z regionalnych. Z posiadanych informacji wynika, że obwodnica Przemysła nie będzie czteropasmowa. Będzie to raczej droga jednojezdniowa, dwupasmowa. Również planowana droga z Przemysła przez Arłamów do Bieszczad nie będzie drogą klasy S. Będzie to prawdopodobnie w znacznej części poszerzona istniejąca droga, a częściowo droga po nowym śladzie.</p> <p>2. Jeśli chodzi o dostęp do Internetu, tego rodzaju przedsięwzięcia nie są wspierane z programu regionalnego. Nie były wspierane ani w perspektywie 14-20, ani nie będą wspierane w perspektywie 21-27 z programów regionalnych. I w perspektywie 14-20 był program operacyjny Polska Cyfrowa. W perspektywie 21-27 będzie program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy który stawia na większy dostęp do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego</p> <p>3. W przypadku transportu miejskiego możliwa będzie realizacja różnorodnych projektów. Optymalne jest, aby były to projekty zintegrowane i aby uwzględniały zarówno kwestie związane z zakupem taboru, jak i z infrastrukturą do tego, aby ten tabor mógł być we właściwy sposób wykorzystywany.</p> <p>Jeśli mówimy o Przemysłu, Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Przemysła, to zgodnie z ustaloną demarkacją pomiędzy poziomem krajowym, a poziomem regionalnym, w tym zakresie projekty będą realizowane z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej.</p>
7.	Piotr Pyszczuk , prezes Przemyskiej Agencji Rozwoju Regionalnego	<p>Czy na obszarach strategicznej interwencji, jest planowane jakieś zawężenie branż, w których te przedsięwzięcia dot. dotacji bezpośrednich dla przedsiębiorców będą mogły być realizowane.</p> <p>Zapisy programu wykluczają z możliwości realizacji tego typu projektów m.in. Agencję Rozwoju Regionalnego jako instytucję otoczenia biznesu. Stąd postulat o uwzględnienie w priorytecie 7. działania, które dałoby możliwość realizacji przez instytucje otoczenia biznesu, wybrane w drodze konkursu, projektów wspierających przedsiębiorców, młodych, nowych, na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p>	<p>Przygotowujemy się do dyskusji z Komisją Europejską w kwestii utrzymania wsparcia dotacyjnego dla przedsiębiorców i jako pozycja wyjściowa do negocjacji z KE wprowadziliśmy próbę obrony instrumentu dotacyjnego na obszarach strategicznej interwencji, wskazując tutaj Bieszczady, Błękitny San, trochę podążając za pilotażowym wsparciem dla przedsiębiorców z Bieszczad, które próbowaliśmy zapewnić w perspektywie 14-20. KE w perspektywie 2021-2027 wychodzi z założenia, że podstawą wsparcia jest instrument zwrotny. Chcemy przedstawić KE, że chcielibyśmy wspierać te inwestycje, które wynikają z czterech inteligentnych specjalizacji. Jeśli Państwo przeanalizujecie dokument, to oprócz wskazania PKD firm z danych gałęzi przemysłu, zostały wymienione obszary wsparcia. Czyli dotacja, jeśli uda nam się utrzymać system dotacyjny, będzie przyznawana przedsiębiorcy, który po pierwsze wpisze</p>

			<p>się w PKD, ale projekt musi wpisać się w obszar wsparcia, który został przedstawiony.</p> <p>planowane jest w wsparcie skierowane do osób bezrobotnych.</p> <p>Ponadto, w ramach P7 wsparcie dotacyjne na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej, skierowane do osób bezrobotnych, przewidziane zostało w cs (a).</p> <p>Beneficjentami dedykowanymi do realizacji przedmiotowego wsparcia są tylko i wyłącznie urzędy pracy.</p>
8.	Pytanie z czatu	<p>Czy możliwe będzie uzyskanie dofinansowania na wyposażenie zakup mebli, artykułów do kuchni oraz kierowanie mieszkaniem chronionym (np. przez zatrudnienie pracownika socjalnego, psychologa itp.)?</p>	<p>Projekt Programu FEP 2021-2027 przewidywać będzie dofinansowanie wyposażenia w ramach tzw. cross-finansingu oraz wszelkie działania związane z prowadzeniem mieszkania w obszarze włączenia społecznego w celu szczegółowym cs (k) dotyczącym <i>Usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w społeczności lokalnych</i> w zakresie zaplanowanego działania:</p> <p>- <i>wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań o charakterze chronionym i wspomaganych lub rozwój mieszkalnictwa adoptowalnego, działania w zakresie poprawy warunków mieszkaniowych oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe.</i></p> <p>Ewentualne zapisy doprecyzowujące będą możliwe na poziomie dokumentu Szczegółowego Opisu Priorytetów.</p>